

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.9 СОЦІОЛОГІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ПОЛІТИКИ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

2021-2022 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціологія міжнародних відносин та політики» для здобувачів вищої освіти ОП «Соціологія»
Спеціальність 054 Соціологія

Розробники:

Іванець Т. М., к.п.н., старший викладач кафедри філософії та соціології

© Іванець Т. М., 2021 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Обов'язкова	
Семестрових модулів - 2	ОП Соціологія Спеціальність 054 «Соціологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) за вибором здобувача вищої освіти		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3,5 самостійної роботи здобувача - 5		Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)	Лекції
	год. 30		год. 16
	Практичні, семінарські		
	год. 30		год. 14
	Лабораторні		
	год. -		год. -
	Самостійна робота		
	год. 90		год. 120
	Індивідуальні завдання		
год. 18			
Вид контролю			
Екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

- для денної форми здобуття вищої освіти – 40/60%
- для заочної форми здобуття вищої освіти – 20/80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Соціологія міжнародних відносин та політики» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних та прикладних знань про особливості розвитку сучасної системи міжнародних відносин в умовах процесу їх соціалізації.

Серед **завдань** навчальної дисципліни можна виділити наступні:

- окреслити теоретичну базу соціології міжнародних відносин;
- дати визначення основним понятійним категоріям навчальної дисципліни, таким як «міжнародні відносин», «міжнародний порядок», «актор міжнародних відносин», «інтеграція», «глобалізація», «регіоналізація», «міжнародна безпека», «міжнародні конфлікти» тощо;
- охарактеризувати підходи до визначення, типологізації та етапів формування міжнародного порядку;
- проаналізувати існуючі підходи до визначення акторів та середовища міжнародних відносин;
- розглянути феномени «міжнародне право» та «міжнародна мораль»;
- дослідити особливості міжнародних процесів в сучасному світі: інтеграція, глобалізація, регіоналізація;
- проаналізувати особливості міжнародної співпраці та міжнародних конфліктів;
- виділити особливості формування системи міжнародної безпеки, підходи до структури загроз;
- визначити місце України в сучасній системі міжнародних відносин.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Соціологія міжнародних відносин та політики» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: політологія, етнополітологія, культурологія, глобалістика, конфліктологія, філософія.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін загальної підготовки «Політологія», «Теорія соціальних змін та глобалізація», «Філософія», дисциплін професійної підготовки «Вступ до фаху», «Загальна соціологічна теорія», «Сучасні соціологічні теорії» та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

Компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	КЗ-4. Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку. КЗ-6. Здатність до самостійного навчання новим методам дослідження і до зміни наукового та науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності. КЗ-9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо. Орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян.
Спеціальні (фахові, предметні)	КП-3. Вміння підготувати аналітичні, дослідницькі й навчально-наукові роботи в галузі соціології. КП-5. Здатність освоювати нові теорії, моделі, методи дослідження та

компетентності	<p>навички розробки нових методичних підходів з урахуванням цілей і завдань дослідження.</p> <p>КП-6. Здатність і готовність використовувати знання методів і теорій соціальних і гуманітарних наук при здійсненні експертної, консалтингової та аналітичної діяльності.</p> <p>КП-7. Вміння використовувати соціологічні методи дослідження для вивчення актуальних соціальних проблем і для ідентифікації потреб та інтересів соціальних груп.</p>
Результати навчання	<p>РН-3. ґрунтовні знання з гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, галузевих та спеціальних соціологічних теорій, викладання яких зорієнтоване на можливість практичного застосування отриманих теоретичних знань.</p> <p>РН-15. вміння обирати методи та засоби (в тому числі інноваційні) для підготовки до семінарів, виконання самостійних робіт, написання індивідуальних науково-дослідних завдань, курсової роботи.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСНОВНІ ПОНЯТІЙНІ КАТЕГОРІЇ СОЦІОЛОГІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Соціологія міжнародних відносин як теоретична дисципліна.

Об'єкт та предмет соціології міжнародних відносин, її місце в системі соціальних наук. Особливості формування та перспективи розвитку соціології міжнародних відносин. Інституалізація соціології міжнародних відносин. Французька соціологічна школа міжнародних відносин. Р. Арон. М. Мерль. Соціологія війни Г. Бутуля. Соціологія миру Й. Галтунга. Англійська соціологічна школа міжнародних відносин. М. Уайт. Х. Булл. Копенгагенська школа міжнародних відносин та теорія сек'юризації. Б. Бузан. О. Вейвер. Р. Доуті. Конструктивістський підхід у соціології міжнародних відносин. А. Вендт. Сучасні перспективи розвитку соціології міжнародних відносин.

Основні методи дослідження в соціології міжнародних відносин. Загальнонаукові методи: системний підхід, моделювання. Аналітичні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, метод когнітивного картування, метод індикаторів, статистичний аналіз. Методи збору первинної інформації: спостереження, ситуативні ігри, анкетування, інтерв'ю, експертне опитування, експерта нарада, вивчення документів, порівняння, експеримент. Прогнозові методи: дельфійський метод та метод побудови сценаріїв.

«Міжнародні відносини» як ключова понятійна категорія соціології міжнародних відносин. Її кореляція з поняттям «міжнародна політика», «світова політика», «зовнішня політика».

Тема 2. Теоретичні засади соціології міжнародних відносин.

Класичні теорії міжнародних відносин. Політичний реалізм. Реалістичний підхід Фукідіда та Полібія. Праці Н. Макіавелі як підґрунтя для формування політичного реалізму. «Левіафан» Т. Гоббса. Баланс сил у концепціях лорда Болінброка, Е. де Ваттель, Д. Юма. Війна у творчості К. фон Клаузевиця. Оформлення політичного реалізму як теорії у 30-ті роки ХХ століття. Соціоантропічна концепція Р. Нібура. Дослідження Е. Карра. Г. Моргентгау та його робота «Політика серед націй» (1948). Шість принципів політичного реалізму. Дж. Кеннан. Г. Кіссінджер.

Політичний лібералізм (ідеалізм). Роздуми про форми політичного правління та їхній зв'язок з зовнішньою політикою у працях Платона. Ідеальна держава Аристотеля. Т. Аквінський та концепція справедливої війни. Концепція вічного миру П. Дюбуа, аббат Сент Пьер, Ж.-Ж. Руссо. Пріоритет прав людини у Ф. Вітторія. Концепція міжнародного права Г. Гроція. Ідея обмеження використання сили в міжнародних відносинах Дж. Бентама. Ліберальний ідеалізм І. Канта. Практичне втілення ідеалізму в міжнародних відносинах. Ліга націй. 14 пунктів В. Вільсона.

Марксистська парадигма в теорії міжнародних відносин. К. Макс. Ф. Енгельс. Ідея залежності суспільні відносини від економічних інтересів класів. Формациї. Класова боротьба та пролетарська революція. Концепція імперіалізму у В. Леніна. Диктатура пролетаріату.

Геополітичні теорії міжнародних відносин. Політична географія Ф. Ратцеля. Геополітичні погляди К. Хаусхофера. Концепція Хартленду Х. Маккіндера. Теорія морської могутності А. Мэхэн. Концепція Римленду Н. Спайкмен

Модерністські теорії міжнародних відносин (кінець 50-х – початок 60-х років ХХ століття). Школа системного аналізу міжнародних відносин або теорії міжнародних систем (Ч. Маклеланд, М. Каплан, Р. Розенкранц, С. Хоффман). Теорії зовнішньої політики (Дж. Модельскі, Дж. Розенау). Теорії міжнародної інтеграції. Школа функціоналізму (Д. Мітрані). Школа федералізму. Школа неофункціоналізму (Е. Хаас, К. Дойч, Т. Етціоні, А. Маршаль). Теорії міжнародного конфлікту (А. Рапопорт, К. Райт).

Теорії міжнародного суспільства. Теорія міжнародного еквілібріуму (рівноваги) Дж. Ліскі. Теорія взаємозалежності (О. Янг, Г. Спіро). Теорія факторів (теорія поля) К. Райта. Теорія прийняття рішень (Р. Снайдер). Теорія ігор (Дж. фон Нейман, О. Моргенштерн).

Неокласичні теорії міжнародних відносин. Неореалізм. К. Уолтс, Р. Гилпин, Б. Бузан. Неолібералізм. Р. Кохейн, Дж. Най. Транснаціоналізм. Теорія комплексної взаємозалежності. Теорія міжнародних режимів. Теорія демократичного світу. Неомарксизм. Теорія залежності А. Франка. Світ-системна теорія І. Валлерстайна.

Основні напрямки розвитку теорії міжнародних відносин після холодної війни. Конструктивізм та постмодернізм. «Кінець історії» Ф. Фукуяма. «Зіткнення цивілізацій» С. Хантингтона. «Велика шахівниця» З. Бжезинського. Екологічний та феміністичний напрямки в міжнародних відносинах.

Тема 3. Міжнародний порядок: підходи до визначення, актори та середовище.

Категорії «міжнародна система» (система міжнародних відносин) та «міжнародний порядок». Співвідношення понять «міжнародний порядок» та «світовий порядок». Реалістичний, конструктивістський та інституціональний підходи до розуміння міжнародного порядку. Поняття «актор міжнародних відносин»: широкий та вузький підхід. Підходи до визначення акторів міжнародних відносин в рамках основних наукових шкіл. Держава як провідний та універсальний актор міжнародних відносин. Класифікація держав. Міжнародні міжурядові організації: історія виникнення, типологія, основні ознаки та функції. Міжнародні неурядові організації: визначення, підходи до розуміння, основні функції. Транснаціональні корпорації в системі міжнародних відносин. Особистість як актор міжнародних відносин. Нетрадиційні (нові) актори міжнародних відносин: міста, внутрішньодержавні регіони, транснаціональні злочинні угруповання тощо. Поняття «середовище міжнародних відносин». Внутрішнє та зовнішнє середовище міжнародних відносин. Соціальне середовище. Цивілізаційні теорії. Позасоціальне середовище. Геополітичні теорії. Основні закономірності розвитку та функціонування міжнародних систем. Історичні типи міжнародних систем (міжнародного порядку). Довестфальський період (до 1648 р.). Вестфальська система (1648 – 1815 рр.). Віденська система або Європейський концерт (1815 – 1914 рр.) Версальсько-Вашингтонська система (1919 – 1939 рр.). Ялтинсько-Потсдамська система (1945 – 1991 рр.). Основні тенденції розвитку міжнародних відносин після краху біполярної системи (1991 р.). Новий міжнародний порядок: особливості, проблеми та перспективи.

Тема 4. Право та мораль як регулятори міжнародних відносин.

Міжнародне право: поняття, історія формування, концептуальні засади. Статут ООН як підґрунтя для формування універсальної системи міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Підходи до розуміння міжнародної моралі. Моральні норми в міжнародних відносинах. Проблеми співвідношення міжнародного права та міжнародної моралі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Тема 5. Міжнародні процеси: інтеграція, глобалізація, регіоналізація.

Підходи до визначення поняття «інтеграція». Поняття «міжнародна інтеграція». Міжнародне інтеграційне об'єднання. Теоретичні концепції інтеграції. Федералістична теорія інтеграції. Функціональна теорія інтеграції (Д. Мітрані, Ж. Монне). Нефункціональна теорія інтеграції (Е. Хаас, А. Етціоні, А. Маршаль). Комунікаційний підхід до інтеграції К. Дойча. Міжурядовий підхід до інтеграції. Основні напрямки інтеграції. Негативна та позитивна інтеграція. Міжнародна економічна інтеграція.

Міжнародна політична інтеграція. Міжнародна правова інтеграція. Міжнародна культурна інтеграція. Мультикультуралізм: позитивні та негативні наслідки. Соціальна інтеграція. Інтеграція у сфері освіти. Болонський процес. Програма Ерасмус. Особливості інтеграційних процесів в Європі. Інтеграційні об'єднання в сучасному світі.

Виникнення поняття «глобальність» та терміну «глобалізація» у науковому дискурсі. Концепція глобалізації Р. Робертсона. Теоретичні школи глобалізації. Теоретична школа гіперглобалістів або революційних глобалістів. Теоретична школа скептиків. Теоретична школа трансформаціоналістів або еволюційних глобалістів. Основні підходи до визначення хронологічних меж глобалізації. Передумови глобалізації. Основні виміри глобалізації. Економічна глобалізація. Політична глобалізація. Культурна глобалізація. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Глобальна проблема: визначення, критерії, класифікації. Антиглобалізм: поняття, історія виникнення, характерні особливості розвитку.

Регіональні процеси у світі. Підходи до визначення поняття «регіон». Міжнародний регіон. Транснаціональні та транскордонні міжнародні регіони. Поняття «регіоналізація» та «регіоналізм», їх співвідношення. Класичні теорії регіоналізму. С. Роккан, Е. Хаас, Р. Робертсон, М. Альбер, Дж. Розенау, М. Кастельс, Е. Харрел. Сприйняття феномену регіоналізму представниками основних теоретичних шкіл міжнародних відносин. Передумови поширення регіоналізму. Динаміка регіональних процесів. Внутрішньодержавний та міжнародний регіоналізм. Регіоналізм у дослідження М. Кітінга. Європейська, американська та азіатська моделі регіоналізму. Старий та новий регіоналізм. Єврорегіони.

Тема 6. Міжнародна співпраця та міжнародні конфлікти

Підходи до визначення поняття «міжнародне співробітництво» серед представників основних теоретичних шкіл міжнародних відносин. Міждержавне співробітництво як провідна форма міжнародного. Умови для розвитку міждержавного співробітництва. Сучасні тенденції у розвитку міждержавного співробітництва. Типи міжнародного співробітництва. Основні сфери міжнародного співробітництва. Категорія «довіра» у міжнародних відносинах. Відмінність міжнародного співробітництва від міжнародної інтеграції. Напрямки міжнародного співробітництва. Основні державні органи, через які реалізується міжнародне співробітництво.

Підходи до визначення поняття «конфлікт». Розуміння «міжнародного конфлікту» представниками основних теоретичних шкіл міжнародних відносин. Структура міжнародного конфлікту. Суб'єкт та учасник міжнародного конфлікту. Об'єкт міжнародного конфлікту. Причини та основні стадії міжнародного конфлікту. Особливості розвитку міжнародних конфліктів, їх позитивні та негативні функції. Класифікація міжнародних конфліктів. Поняття «асиметричний конфлікт». Сценарії вирішення конфліктів. Класифікації дій, спрямованих на усунення конфліктної ситуації в міжнародній системі. Способи урегулювання міжнародних конфліктів. Посередництво. Переговори. Поняття «миротворчості». Основні міжнародні конфлікти в сучасному світі. Косовський конфлікт. Близькосхідний конфлікт. Пridністровський конфлікт. Конфлікт в Іраку. Конфлікт в Кашмірі. Конфлікт в Абхазії та Південній Осетії.

Дипломатія як механізм міжнародної співпраці та врегулювання міжнародних конфліктів. Визначення поняття « дипломатія». Нормативно-правова база для дипломатичної діяльності. Основні форми дипломатичної діяльності. «Нова» та «стара» дипломатія. Форми «нової» дипломатії. Публічна дипломатія. Особливості розвитку в сучасному світі нових видів дипломатії: цифрова дипломатія; електронна дипломатія; публічна дипломатія Веб 2.0.; дипломатія електронних медіа, дипломатія соціальних мереж, Твіттер-дипломатія або Твіпломатія; кіберпарадипломатія; інтернет-дипломатія; мережева дипломатія; віртуальна дипломатія тощо.

Тема 7. Міжнародна безпека.

Підходи до визначення поняття «міжнародна безпека» серед представників основних теоретичних шкіл міжнародних відносин. Теорія емансипації та теорія секьюризації. Категорія «сила» у міжнародних відносинах. Підходи до її визначення. Поняття «жорстка сила» («hard power»). Виникнення поняття «м'яка сила» («soft power»): основні характеристики та інструменти. Поняття «розумна сила» («smart power»). Поняття «виклик», «ризик», «небезпека», «загроза»: визначення та співвідношення одного з одним. Підходи до класифікації загроз. Загрози жорсткій безпеці («hard security threats») та загрози м'якій безпеці («soft security threats»). Основні механізми та рівні міжнародної безпеки. Характеристика основних типів систем міжнародної безпеки: унілатеральна, рівноваги сил, блокова, колективної безпеки, кооперативної безпеки, всеосяжної безпеки, людської безпеки.

Тема 8. Україна в системі міжнародних відносин.

Принципи, завдання та основні напрямки зовнішньої політики України. Зовнішньополітична доктрина України. Особливості членства України в міжнародних організаціях. Інтеграційний курс України до європейських та євроатлантичних структур. Українсько-російський конфлікт на Сході України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	л	інд	с.р		л	с	л	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та основні понятійні категорії соціології міжнародних відносин												
<i>Тема 1.</i> Соціологія міжнародних відносин як теоретична дисципліна.	15	4	2	-	-	9	15	2	2	-	-	12
<i>Тема 2.</i> Теоретичні засади соціології міжнародних відносин.	19	6	4	-	-	9	15	2		-	-	13
<i>Тема 3.</i> Міжнародний порядок: підходи до визначення, актори та середовище.	19	6	4	-	-	9	17	2	2	-	-	13
<i>Тема 4.</i> Право та мораль як регулятори міжнародних відносин.	13	-	4	-	-	9	17	2	2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	66	16	14	-	-	36	66	8	6	-	-	51
Змістовий модуль 2. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин на сучасному етапі												
<i>Тема 5.</i> Міжнародні процеси: інтеграція, глобалізація, регіоналізація	19	6	4	-	-	9	17	2	2	-	-	13
<i>Тема 6.</i> Міжнародна співпраця та міжнародні конфлікти	17	4	4	-	-	9	17	2	2	-	-	13
<i>Тема 7.</i> Міжнародна безпека	17	4	4	-	-	9	17	2	2	-	-	13
<i>Тема 8.</i> Україна в системі міжнародних відносин	13	-	4	-	-	9	16	2	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	66	14	16	-	-	36	66	8	8	-	-	51
ІНДЗ	18	-	-	-	18	-	18	-	-	-	18	
Усього годин	150	30	30	-	18	72	150	16	14	-	18	102

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№з/п	Назватеми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	<p>Понятійна категорія «національний інтерес» у соціології міжнародних відносин.</p> <p>1.Підходи до визначення поняття «національний інтерес» у представників основних теоретичних шкіл міжнародних відносин: політичний реалізм, лібералізм, конструктивізм тощо.</p> <p>2.Типологія національних інтересів у сучасних міжнародних відносинах</p> <p>3.Основні механізми реалізації національних інтересів акторами міжнародних відносин</p> <p>4.Трансформація поняття «національний інтерес» в умовах розвитку глобалізаційних процесів.</p>	<p>Вивчити особливості підходів до розуміння категорії «національний інтерес» в соціології міжнародних відносин</p>	2	РН3 РН15
2	<p>Сучасні теорії розвитку міжнародних відносин</p> <p>1.Комунітаризм А. Етціоні</p> <p>2.«Кінець історії» Ф. Фукуяма</p> <p>3.«Велика шахівниця» З. Бжезинського</p> <p>4.Зелена теорія міжнародних відносин (екологічний підхід)</p> <p>5.Інші підходи до розвитку теорії міжнародних відносин, які існують в сучасній науковій думці</p>	<p>Проаналізувати особливості сучасних теорій розвитку міжнародних відносин</p>	4	РН3 РН15
3	<p>Геополітичні теорії міжнародних відносин</p> <p>1.Політична географія Ф.Ратцеля</p> <p>2.Геополітичні погляди К. Хаусхофера</p> <p>3.Концепція Хартленду Х. Маккіндера</p> <p>4.Теорія морської могутності А. Мэхэна</p> <p>5.Концепція Римленду Н.</p>	<p>Проаналізувати основні геополітичні теорії міжнародних відносин</p>	2	РН3 РН15

	Спайкмена			
4	<p>Цивілізаційні теорії міжнародних відносин</p> <p>1.Цивілізаційна теорія А. Тойнбі</p> <p>2.«Зіткнення цивілізацій» С. Хантингтона</p> <p>3.Хвильовий історичний розвиток цивілізації за Е. Тоффлером</p>	Дослідити характерні риси цивілізаційних теорій міжнародних відносин	2	РН3 РН15
5	<p>Право та мораль як регулятори міжнародних відносин</p> <p>1.Міжнародне право: поняття, історія формування, концептуальні засади</p> <p>2.Статут ООН як підґрунтя для формування універсальної системи міжнародного права</p> <p>3.Основні принципи міжнародного права</p> <p>4.Підходи до розуміння міжнародної моралі</p> <p>5.Моральні норми в міжнародних відносин</p> <p>6.Проблеми співвідношення міжнародного права та міжнародної моралі</p>	Вивчити особливості феноменів «міжнародне право» та «міжнародна мораль»	4	РН3 РН15
6	<p>Інтеграційні об'єднання в сучасному світі</p> <p>1.Особливості розвитку ЕС.</p> <p>2.Особливості розвитку НАФТА.</p> <p>3.Особливості розвитку МЕРКОСУР.</p> <p>4.Особливості розвитку АСЕАН.</p> <p>5.Особливості розвитку Ліги арабських країн.</p> <p>6.Особливості розвитку СНД.</p> <p>7.Особливості розвитку ГУАМ.</p>	Дослідити особливості сучасних інтеграційних об'єднань	4	РН3 РН15
7	<p>Публічна дипломатія</p> <p>1.Поняття «публічна дипломатія» в основних теоріях міжнародних відносин: реалізм,</p>	Проаналізувати особливості сучасної публічної дипломатії	2	РН3 РН15

	<p>лібералізм, конструктивізм</p> <p>2.Історія виникнення та основні механізми публічної дипломатії</p> <p>3.Цифрова та культурна дипломатія як форми публічної дипломатії</p> <p>4.Особливості реалізації публічної дипломатії в провідних країнах світу</p>			
8	<p>Соціальні медіа в міжнародних відносинах</p> <p>1.Соціальні медіа як якісно новий вид комунікації в міжнародних відносинах</p> <p>2.Роль соціальних медіа у діяльності політиків на політичних сил</p> <p>3.Соціальні медіа як інструмент здійснення зовнішньої політики</p> <p>4.Представлення дипломатичних представництв у соціальних медіа</p> <p>5.Роль соціальних медіа у соціальних протестах та переворотях</p>	Визначити роль соціальних медіа у розвитку сучасних міжнародних відносин	2	РН3 РН15
9	<p>Міжнародні конфлікти в сучасному світі</p> <p>1.Косовський конфлікт.</p> <p>2.Близькосхідний конфлікт.</p> <p>3.Придністровський конфлікт.</p> <p>4.Конфлікт в Іраку.</p> <p>5.Конфлікт в Кашмірі.</p> <p>6.Конфлікт в Абхазії.</p> <p>7.Конфлікт в Південній Осетії.</p>	Проаналізувати особливості сучасних міжнародних конфліктів	4	РН3 РН15
10	<p>Зовнішня політика України: особливості розвитку та пріоритетні напрямки</p> <p>1.Нормативно-правова база зовнішньої політики України.</p> <p>2.Особливості діяльності основних зовнішньополітичних відомств України.</p> <p>3.Принципи, завдання та</p>	Дослідити особливості та пріоритетні напрямки зовнішньої політики України	4	РН3 РН15

основні напрямки зовнішньої політики України. 4.Членство України в міжнародних організаціях. 5.Особливості інтеграції України в ЄС та НАТО. 6.Українсько-російський конфлікт на Сході України.			
---	--	--	--

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	-	-	-	-

7.Самостійна робота

№з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Підготовка до лекційних занять	12	16
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	30	56
3	Підготовка до екзамену	30	30
4	Виконання індивідуальних завдань (зазначаються види завдань)	18	18
	Разом	90	120

Теми для самостійного вивчення

1. Особливості проведення емпіричних соціологічних досліджень в міжнародних відносинах
2. Постмодерністські теорії міжнародних відносин
3. Поствестфальська система міжнародних відносин
4. Роль особистості в сучасних міжнародних відносинах
5. Глобалізація у сфері освіти
6. Стратегії вирішення міжнародних конфліктів
7. Структура загроз у Східній Європі
8. Україна на шляху до євроінтеграції

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання являються невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Соціологія міжнародних відносин та політики» та вагомою частиною самостійної роботи здобувача вищої освіти над матеріалами курсу. Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється в індивідуальному порядку. Виконання здобувачем вищої освіти ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. До критеріїв оцінювання ІНДЗ відносяться наступні: повнота та змістовність інформації, коректність формулювань, логічність; володіння матеріалом; творчий підхід, вчасне виконання.

ІНДЗ за змістовим модулем 1:

Есе на тему «Роль особистості в розвитку сучасних міжнародних відносинах». Передбачає аналіз впливу окремої особистості (особистість на вибір здобувача вищої освіти) на розвиток сучасної системи міжнародних відносин, налагодження зовнішніх контактів, співпраці представників різних держав, експорт національної культури тощо. Для аналізу можна обирати будь-яку особу, яка на думку здобувача вищої освіти якимось чином впливає на міжнародну сферу (політик, громадський діяч, актор тощо). Особлива увага при оцінюванні звертатиметься на логічність тверджень та аргументацію того, як саме обрана особистість впливає на міжнародні відносини.

Обсяг роботи: від 2,5 до 4 сторінок.

ІНДЗ за змістовим модулем 2.

Аналітична записка на тему «Особливості розвитку відносин України та _____ останній рік». Для аналізу можна обрати будь-яку країну світу чи інтеграційне об'єднання. При складанні аналітичної записки звернути увагу не лише на офіційні контакти в політичній, економічній та інших сферах, але й на розвиток відносин у соціокультурній сфері та неформальних контактів. Аналітична записка має містити прогнози та рекомендації щодо подальшого розвитку відносин України з обраною країною – на це буде звертатися особлива увага при оцінюванні. Обов'язково мають бути посилання на використані джерела інформації.

Обсяг роботи: від 3 до 5 сторінок.

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи та проходження поточного тестування.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Об'єкт, предмет, особливості формування соціології міжнародних відносин, її місце в системі соціальних наук.
2. Французька соціологічна школа міжнародних відносин: Р. Арон. М. Мерль.
3. Соціологія війни Г. Бутуля та соціологія миру Й. Галтунга.
4. Англійська соціологічна школа міжнародних відносин: М. Уайт. Х. Булл.
5. Копенгагенська школа міжнародних відносин та теорія сек'юризації: Б. Бузан, О. Вейвер, Р. Доуті.
6. Конструктивістський підхід у соціології міжнародних відносин: А. Вендт.
7. Основні методи дослідження в соціології міжнародних відносин.
8. «Міжнародні відносини» як ключова понятійна категорія соціології міжнародних відносин.
9. Особливості формування політичного реалізму у теорії міжнародних відносин.
10. Проблеми та перспективи розвитку соціології міжнародних відносин
11. Шість принципів політичного реалізму Г. Моргентау («Політика серед націй» 1948 р.).

12. Політичний реалізм Дж. Кеннана та Г. Кіссінджера.
13. Особливості формування політичного лібералізму (ідеалізму) у теорії міжнародних відносин.
14. Практичне втілення ідеалізму в міжнародних відносинах. Ліга Націй та «14 пунктів» В. Вільсона.
15. Марксистська парадигма в теорії міжнародних відносин.
16. Модерністські теорії міжнародних відносин (кінець 50-х – початок 60-х років ХХ століття).
17. Неореалізм у теорії міжнародних відносин: К. Уолтс, Р. Гилпін, Б. Бузан.
18. Неоліберальні ідеї Р. Кохейна та Дж. Ная.
19. Неомарксизм: теорія залежності А. Франка та світ-системна теорія І. Валлерстайна.
20. Основні напрямки розвитку теорії міжнародних відносин після холодної війни. «Кінець історії» Ф. Фукуяма. «Зіткнення цивілізацій» С. Хантингтона. «Велика шахівниця» З. Бжезинського.
21. Підходи до розуміння поняття «міжнародний порядок». Співвідношення «міжнародного порядку» та «світового порядку».
22. Поняття «актор» у міжнародних відносин. Держава як універсальний міжнародний актор.
23. Міжнародні міжурядові організації: історія виникнення, типологія, основні ознаки та функції.
24. Міжнародні неурядові організації: визначення, підходи до розуміння, основні функції.
25. Транснаціональні корпорації в системі міжнародних відносин.
26. Особистість як актор міжнародних відносин. Нетрадиційні (нові) актори міжнародних відносин.
27. Поняття «середовища міжнародних відносин». Геополітичні та цивілізаційні теорії.
28. Історичні типи міжнародних систем (міжнародного порядку).
29. Новий міжнародний порядок: особливості, проблеми, тенденції розвитку та перспективи.
30. Міжнародне право: поняття, історія формування, концептуальні засади, основні принципи. Статут ООН.
31. Моральні норми в міжнародних відносин. Проблеми співвідношення міжнародного права та міжнародної моралі.
32. Міжнародна інтеграція: поняття, основні теоретичні підходи, принципи та форми інтеграції.
33. Основні напрямки міжнародної інтеграції: економічна, політична, правова, культурна, соціальна, освітня тощо.
34. Особливості розвитку інтеграційних процесів в сучасному світу. Основні інтеграційні об'єднання.
35. Глобалізація: поняття, основні теоретичні підходи, особливості розвитку, характерні ознаки.
36. Позитивні та негативні наслідки глобалізації. Глобальні проблеми.
37. Антиглобалізм: причини та передумови виникнення, основні цілі та форми антиглобалістського руху.
38. Поняття «регіон» в міжнародних відносинах. Регіоналізація як феномен розвитку системи міжнародних відносин та її форми.
39. Передумови виникнення регіоналізму, типи та напрямки.
40. Поняття «міжнародна безпека»: підходи до розуміння, об'єкти та суб'єкти, принципи міжнародної безпеки.
41. Основні концепції безпеки (національна безпека, колективна оборона, колективна безпека, кооперативна безпека, всеосяжна безпека, людська безпека).
42. Поняття «м'якої» та «жорсткої» сили. «Розумна сила».

43. Поняття, структура та класифікація загроз безпеці. Нетрадиційні, «жорсткі», «м'які» загрози.
44. Поняття та форми міжнародної співпраці. Інтеграція як форма міжнародної співпраці.
45. Роль міжнародних інститутів в розбудові міжнародної співпраці.
46. Дипломатія як традиційний механізм міжнародної співпраці.
47. Міжнародний конфлікт: поняття, основні теоретичні підходи, причини та структура.
48. Типологія міжнародних конфліктів та шляхи їх вирішення. Основні міжнародні конфлікти в сучасному світі
49. Принципи, завдання та основні напрямки зовнішньої політики України. Зовнішньополітична доктрина України.
50. Особливості членства України в міжнародних організаціях. Інтеграційний курс України до європейських та євроатлантичних структур.
51. Українсько-російський конфлікт на Сході України.

Післятестацийний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
2,5	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст

	теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
	Денна форма			Заочна форма		
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Соціологія міжнародних відносин як теоретична дисципліна.	10	0,33	4,5	9	0,3	4,5
лекційні	6	0,2	2	4	0,13	2
семінарські	4	0,13	2,5	5	0,17	2,5
Тема 2. Теоретичні засади соціології міжнародних відносин.	16	0,54	4,5	9	0,3	4,5
лекційні	8	0,27	2	4	0,13	2
семінарські	8	0,27	2,5	5	0,17	2,5
Тема 3. Міжнародний порядок: підходи до визначення, актори та середовище	16	0,54	7	14	0,46	7
лекційні	8	0,27	2	4	0,13	2
семінарські	8	0,27	5	10	0,33	5
Тема 4. Право та мораль як	8	0,27	3,5	14	0,46	3,5

<i>регулятори міжнародних відносин</i>						
лекційні	-	-	-	4	0,13	-
семінарські	8	0,27	2,5	10	0,33	2,5
Виконання ІЗ	9	0,3	6	9	0,3	6
Змістовий модуль 2						
Тема 5. Міжнародні процеси: інтеграція, глобалізація, регіоналізація	16	0,54	4,5	14	0,46	4,5
лекційні	8	0,27	2	4	0,13	2
семінарські	8	0,27	2,5	10	0,33	2,5
Тема 6. Міжнародна співпраця та міжнародні конфлікти	14	0,47	7	14	0,46	7
лекційні	6	0,2	2	4	0,13	2
семінарські	8	0,27	5	10	0,33	5
Тема 7. Міжнародна безпека	14	0,47	4,5	14	0,46	4,5
лекційні	6	0,2	2	4	0,13	2
семінарські	8	0,27	2,5	10	0,33	2,5
Тема 8. Україна в системі міжнародних відносин	8	0,27	3,5	14	0,46	3,5
лекційні	-	-	-	4	0,13	-
семінарські	8	0,27	2,5	10	0,33	2,5
Виконання ІЗ	9	0,3	7	9	0,3	7
Підготовка і складання екзамену	30	1	50	30	1	50
Підсумок	150	5	100	150	5	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

13. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Баженов А.М. Социология международных отношений : учебное пособие. М. : ЦСПиМ, 2013. 300 с.
2. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2021. 238 с.
3. Каримова А.Б. Социология международных отношений : учебник для академического бакалавриата. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2018. 304 с. URL : <https://cdn1.ozone.ru/multimedia/1023440887.pdf> (дата звернення : 06.04.2021).
4. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин: підручник. К.: Знання, 2007. 461 с.
5. Соколова С. Ю. Социология международных отношений : лекции. Владимир : Изд-во Владим. гос. ун-та, 2006. 76 с. URL : http://op.vlsu.ru/fileadmin/Programmy/Bacalavr_academ/46.03.01/Metod_doc/Sokolova_S .JU_ Sociologija_mezhdunarodnykh_otnoshenii.pdf (дата звернення : 06.04.2021).
6. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2016. 540 с.
7. Цыганков П.А. Политическая социология международных отношений М.: Радикс, 1994. 208 с. URL : https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/cugan/index.php (дата звернення : 06.04.2021).

Додаткова література

1. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навчальний посібник. К.: Либідь, 2009. 352 с.
2. Липкан В. А. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях. К. : Текст, 2008. 346 с.
3. Національна держава : національний і наднаціональний виміри: монографія / за ред. Ю. Римаренка. К. ; Донецьк, 1998. 255 с.
4. Сізіх Н. В. Теорія прийняття рішень в міжнародних відносинах: навчальний посібник. К.: Кобза, 2003. 208 с.
5. Теорія міжнародних відносин: термінологічний словник. Л.: Тріада плюс, 2011. 318 с.
6. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Л. : Новий Світ, 2000. 346 с.
7. Цыганков А.П., Цыганков П.А. Социология международных отношений: Анализ российских и западных теорий: Учебное пособие для студентов. М.: Аспект Пресс, 2006. 238 с.
8. Шевченко О. В. PR-технології в міжнародних відносинах (європейський досвід та перспективи України). К.: Відділ оперативної поліграфії Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Т. Шевченка, 2003. 187 с.

14. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;

- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Соціологія міжнародних відносин та політики
Освітня програма	Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Філософії та соціології
Викладач ШБ, посада	Іванець Тетяна Мирославівна, старший викладач кафедри філософії та соціології
Електронна адреса викладача	t.ivanets@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Вівторок кожного тижня, 12:00, каб. 209а (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Телеграм)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7414#section-2
Компетентності та програмні результати навчання	КЗ-4, КЗ-6, КЗ-9, КП-3, КП-5, КП-6, КП-7, РН-3, РН-15

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
VII-й	150/5	30	30	Есе, аналітичні записки	Екзамен

В.о. завідувача кафедри

Тетяна ІВАНЕЦЬ

Гарант ОП

Богдан СЛЮЩИНСЬКИЙ